

גליונות לעיון בפרשת השבוע
 ערוכים בידי נחמה ליבוביץ - שנה בטש-עטרה
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

פרק ל"ב

מטרת (תשי"ז)

הערה: בפרק זה עסקו גם גליונות מטרת תשי"א ותשי"א עיין שם וצרפם לגליונות.

א. א. ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה.
 הפסוק הזה תחילתו "מקנה" וסופו "מקנה", הסבר זה כונת התורה כהבלטה זו של מלת "מקנה".
 ועי' גם פסוק ד'!

ב. א. ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד.
העמק דבר: לבני ראובן היה מקנה רב, אבל לבני גד היה עצום מאד, על כן נכנסו בעבי הקורה יותר מבני ראובן.

- (1) כמה סוטה בעל העמק דבר מן הפירוש הרגיל לפסוק?
- (2) מה ראייה יש להביא לדבריו מלשון הכתוב בפרק כולו?

ג. ר' משה חפץ בעל מלאכת מחשבת מקשה לדברי משה ולתשובת השבטים שלש קושיות:
 א. ראוי לדקדק מה שאמר משה (י) "ולמה תניאון את לב בני ישראל"
 למה הו"ל בדבריו אלה?

ב. ואשר צעק משה (ח'): "כֹּה עָשׂוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּשַׁלְּחִי אֹתָם מִקֹּדֶשׁ. וַיִּנְיָאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - מה ענין המרגלים אל הדבר הזה? אלו חטאו בהוצאת דבה ואלו לא הוציאו דבה!

ג. מה שאמר (ט"ז) "ויגשו אליו ויאמרו", אם כבר היו מדברים עמו עד הנה, בהכרח היו קרובים אליו מבלי שיגשו עוד!
 נסה לישיב כל אחת מן השאלות הנ"ל!

ד. ב. ויבאו בני גד ובני ראובן הקדים הכתוב בני ראובן בפסוק הראשון "ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד" כמשפט, כי הוא הבכור וכן כשיספר הכתוב המעשה הזה יאמר (דברים ג' ט"ז) "ולראובני ולגדי נתתי מן הנלעד" אבל בכל הפרשה הזו יקדים בני גד, כי הם נתנו העצה הזאת והם היו המדברים תחילה למשה בנחלה הזאת והם היו גבורים יותר מראובן כמו שנאמר בהם (דברים ל"ג כ') "וטרף זרוע אף קדקוד". לפיכך לא היו יראים לשבת לבדם בארץ הזאת מפני יושבי הארץ. והנה משה חשד אותם, כל יאמרו כן מפחד אנשי ארץ כנען, שאמרו בהם המרגלים: "לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו" ולכן אמר להם, שאינם בוטחים בה' כאבותם ויסף עוד להענישם בהם להניחם במדבר. ולכן ענו אותו: "חלילה שנירא מהם, אבל נעבור חלוצים למלחמה וננהיה מהירים וראשונים לפני העם להלחם באויבי ה' כי לחמנו הם".

- (1) מה וקשי בפרקנו שרצה הרמב"ן לישיב?
- (2) כמה שונה תפישתו של הרמב"ן מתפישת שעורנו לעיל?
- (3) התוכל להכריע ולנמק איזו תפישה קרובה יותר לפשוטו של מקרא ע"פ סגנון הדברים המסופרים.
- (4) הסבר את דברי הרמב"ן האחרונים המסומנים בקו.

ו. השוה: י' ויחר אף ה' ביום ההוא וישבע לאמור: אם יראו האנשים העולים ממצרים... יג' ויחר אף ה' בישראל וינעם במדבר ארבעים שנה עם תם כל הדור...
אברבנאל מקשה: למה חזר משה רבנו לומר שנית "ויחר אף ה'?"
 ויראה הפסוק הזה כפול ומותר.

ישב קושיתו!

./.

הצעת השבטים

- ט"ו ויגשו אליו ויאמרו:
גדרות צאן נבנה למקננו פה
וערים לספנו.
- י"ז ואנחנו נחלץ חמשים לפני בני
ישראל עד אשר אם הביאנום אל
מקומם וישב שפנו בערי המבצר
מפני יושבי הארץ
- י"ח לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני
ישראל איש נחלתו
- י"ט כי לא נחל אתם מעבר הירדן
והלאה כי באה נחלתנו אלינו
מעבר הירדן מזרח.

תשובת משה

- כ: ויאמר אליהם משה
אם תעשו את הדבר הזה
אם תחלצו לפני ה' למלחמה.
- כ"א ועבר לכם כל חלץ את הירדן לפני ה'
עד הורישו את אויביו מפניו
- כ"ב ונכבשה הארץ לפני ה' ואחר
תשובו והייתם נקיים מה' ומישראל
והיתה הארץ הזאת לכם לאחוזת.
לפני ה'
- כ"ג ואם לא תעשו כן הנה חטאתם לה'
ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם
- כ"ד בנו לכם ערים לספכם
וגדרות לצאנכם
והיוצא מפיכם תעשו.

- (1) במה שונים דברי משה בחזרתו על הצעת השבטים מדברי ההצעה
כפי שנסחזה השבטים, מה התקונים והשנויים שהכניס משה?
- (2) ההבינו השבטים את תקוני משה, הקבלו אותם ?

תשובות וגם שאלות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קריסטל משה ירושלים 94386
י' 23/10